ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου,

Συχνὰ κάθομαι στὸ καφενεδάκι ποῦ ξέρεις· ἀγναντεύω ἀπὸ κεῖ πέρα τὸν Ὑμηττὸ καλλίτερα· τὸ βουνὸ ποῦ δὲν τὸ χορταίνω· ποῦ ἔχει γιὰ μένα κάτι τι ζωντανὸ καὶ μυστικό, καὶ μοῦ φαίνεται σὰν ἐλέφας χιλιοπλουμιστὸς ἢ σὰν Ἰνδικὸς θεὸς τεράστιος βυθισμένος ἐς τὴ Νιρβάνα. Θυμᾶσαι τὸ καλύβι ποῦ βρίσκεται λίγο παραπέρ' ἀπὸ τὸ καφενεδάκι; καὶ τὴ νεράϊδα τοῦ καλυβιοῦ καὶ τὴ γυναῖκα τοῦ βοσκοῦ; Ὅσον ὡραία τόσο κι ἄπιστη· κάτι περισσότερο παρὰ γυναῖκ' ἁπλῆ ἦταν ἡ αἰώνια γυναῖκα. Ὁ καϋμένος ὁ βοσκὸς δούλευε γιὰ κείνη σὰ σκυλί· κ' ἐκείνη τὸν γελοῦσε σὰ σκύλα· μιὰ μέρα κάτι μυρίσθηκε, κάτι θέλησε νὰ τῆς παραπονεθῇ· κι αὐτὴ σήκωσε τὸ χέρι νὰ τὸν χτυπήσῃ. Καὶ δὲν τῆς κάηκε καρφί· κι ἀκολούθησε τὸν ἴδιο δρόμο κ' οἱ γείτονες τὴν ἔβλεπαν νὰ κρυφομιλῇ μὲ τὸν ἕνα, νὰ χαμογελᾷ μὲ τὸν ἄλλο, νὰ μπάζῃ ξένους μέσα στὸ καλύβι. Ὅσο ποῦ μιὰ νύχτα ὁ βοσκὸς τὴν εἶδε ποῦ κουβέντιαζε μὲ κάποιον, καὶ πῆρε τὸ τουφέκι του καὶ τὸ βόλι τὴν ηὗρε κατάστηθα καὶ πλήρωσε μὲ τὴ ζωὴ τὴν ἁμαρτία της. Καὶ φυλακώθηκε ὁ βοσκὸς καὶ μέσα στὸ ἔρμο τὸ καλύβι ἔμεινε παντέρημο ἕνα κοριτσάκι ὡς ἐννιὰ χρονῶν. Ξυπόλυτο, μισόγυμνον ἀπόμεινε, σὰ λουλουδάκι μέσα σὲ γαστρούλα ξεχασμένο, ξέσκεπο, στὴν παγωνιά. Μιὰ δυὸ ἐφημερίδες μίλησαν τότε νὰ βρεθῇ κανεὶς φιλάνθρωπος καὶ νὰ φροντίσῃ γιὰ τὸ ζωντάρφανο. Τὸ καλύβι ρήμαξε, δὲν τὸ ξανάειδα τὸ μικρό· μὰ σὲ λιγάκι ὁ φυλακισμένος δικάσθη καὶ ἀθωώθη. Ἔμαθα πῶς γύρισε στὸ καλύβι, πῶς ξανάρχισε τὴ δουλειά του. Χρόνια πέρασαν· ἐδῶ καὶ δέκα μῆνες θυμήθηκα τὲς παλιές μου ἀγάπες, κι ἄρχισα νὰ συχνάζω στὸ καφενεδάκι. Καὶ πάντοτε ἀγναντεύω τὸ καλυβάκι· τίποτε πιὰ δὲ δείχνει τὴ φοβερή του ἱστορία· συχνὰ πυκνὰ μέσ' ἀπὸ τὰ βάθη του φτάνει σταῦτιά μου λιγερόφωνο τραγοῦδι· συχνὰ πυκνὰ στὴν ἀνοιχτή του πορτοπούλα στέκει σὰν ὁλόδροση ζωγραφιὰ σὲ φτωχικὴ κορνίζα μιὰ κοπέλα ὡς δεκαπέντε χρόνων· μελαχρινή, ψηλή, μεστωμένη, φλογερὸ καμίνι τῆς ὠμορφιᾶς. Ἀφρόντιστα ντυμένη, ἀσυγύριστη· μὰ στολισμένη ἀπὸ τὴ φύσι μὲ φροντίδα περισσή. Θαρρῶ πῶς εἶνε ἡ θυγάτηρ τοῦ Ναδάβ, ἡ Σουλαμῖτις τοῦ Ἄσματος τῶν Ἀσμάτων «ὡς κρίνον μέσῳ ἀκανθῶν, ἐκκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος, καλὴ ὡς σελήνη.» Εἶν' ἀπαράλλαχτ' ἡ μητέρα της· πῆρε κάθε της γνώρισμα, καθὼς ἡ λαμπάδα τὸ φῶς μιᾶς ἄλλης λαμπάδας, ποῦ λέει ὁ ποιητής. Καὶ πῆρε κάτι περισσότερον ἀκόμη ἀπὸ τὸ κορμί, πῆρε τὴν ψυχὴ τῆς μάννας· τὴ βλέπω τὴν ψυχὴ σὲ κάθε της κίνημα, στῆς φωνῆς τὸν ἦχο, στὸ γέλοιο, στὴ ματιά, στὴν τρέλλα. Ἡ κόρη ἀκολουθεῖ τὸν ἴδιο δρόμο· κρυφομιλεῖ μὲ τὸν ἕνα, χαμογελᾷ μὲ τὸν ἄλλο... Κι ὁ βοσκὸς λείπει τὴν ἡμέρα στὴ δουλειά του. Σκότωσε μιὰ γυναῖκα, τὴ γυναῖκά του, ἀλλ' ὄχι τὴν αἰώνια γυναῖκα... Κι ὅσο μιὰ φορὰ λυπήθηκα τὸ παντέρημο τὸ κοριτσάκι, τόσο τώρα τρέμω τὴν ὁλόανθη κοπέλα.

Ο ΦΙΛΟΣ ΣΟΥ.

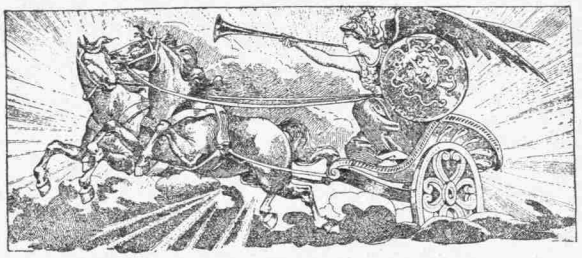

ΑΝΑ ΤΟ ΑΣΤΥ

Ἡ ὡραιοτέρα, ἡ χαρακτηριστικωτέρα τῶν ἀθηναϊκῶν ἑσπερῶν εἶνε ἡ τῆς μεγάλης Παρασκευῆς. Γράφων, περιμένω μετ' ἀνυπομονησίας νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, ὁ φεγγοβολῶν ἔτι ἐπὶ τοῦ ἀνεφέλου οὐρανοῦ, καὶ νὰναφθῶσιν οἱ ἀστέρες διὰ νὰ ἐντρυφήσω εἰς τὸ ἐξαίσιον θέαμα. Θὰναφθῶσι τότε κ' ἐπὶ τῆς γῆς ἀστέρες ἄλλοι ποικιλόχροοι καὶ πολυάριθμοι, φερόμενοι ὑπὸ μελανῶν ἀνθρωπαρίων καὶ ἐξ αὐτῶν θὰ σχηματισθῶσι ποταμοὶ καὶ ῥύακες πύρινοι, ἄλλοι ῥέοντες ἀκωλύτως διὰ τῶν μεγάλων ὁδῶν, — τὸ θέαμα ἀφ' ὑψηλοῦ, — ἄλλοι ὡς ὄφεις ἑρπύζοντες περὶ τοὺς λόφους, ἄλλοι κρυπτόμενοι καὶ ἀναφαινόμενοι ὑπὸ τὰ πυκνὰ φυλλώματα τῶν κήπων, ἄλλοι συνενοῦντες τὰ νάματά των μετ' ἄλλων εἰς τὰς πλατείας. Καὶ ὁ ῥοῦς τῶν φώτων, ὁ ἀναβίβων ἤχους γλυκεῖς λαρύγγων καὶ ὀργάνων, ἀνερχομένους ἠρέμα μετὰ τοῦ καπνοῦ τοῦ θυμιατηρίου καὶ τῶν βεγγαλικῶν πρὸς τὸν οὐρανόν,—ἡ αἰσθητὴ ἀποθέωσις τοῦ Σταυρωθέντος ὑπὲρ τῶν Ἀνθρώπων, — ὀλίγην ὥραν διαρκεῖ καὶ τὴν μαγείαν ἐκείνην τὴν κατανύσσουσαν διαδέχεται τὸ σκότος. Μικρά τις ἀπόπειρα γίνεται τὴν ἐπαύριον νύκτα ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει· ἀλλ' ἡ φωταψία μειονεκτεῖ ἀκινητοῦσα, περιβάλλουσα τοὺς ναούς· ὅταν δὲ μὲ τὰς πρώτας λάμψεις τῆς ἠοῦς σβεσθῇ καὶ ἡ τελευταία λαμπάς, τὰ εὐσεβῆ θεάματα τῆς μεγάλης ἑβδομάδος λήγουσιν ἀφίνοντα τὰ πρωτεῖα εἰς τὸ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.

Υ. Γ. Τί κρῖμα! Ὁ καιρὸς ἐματαίωσε τὸ θέαμα καί το ἀνέβαλε διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Κακὴ βροχή!

✣

Ὅσοι διήλθατε πολλάκις πρὸ τοῦ πολυτελοῦς μαρμαροχρύσου κτιρίου τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἠσθάνθητε τὴν καρδίαν σας θλιβομένην διὰ τὴν κενότητά του καὶ τὴν ματαιότητα,—προπάντων προτοῦ γίνῃ ἀκόμη μία αὐτοῦ πτέρυξ Νομισματικὸν Μουσεῖον,—θὰ αἰσθανθῆτε βεβαίως χαρὰν ἐθνικὴν μανθάνοντες ὅτι μετ' ὀλίγον τὸ μέγαρον χρησιμοποιεῖται κατὰ τὸν ἀπ' ἀρχῆς προορισμόν του, τῆς Κυβερνήσεως συνιστώσης τέλος πάντων Ἑλληνικὴν Ἀκαδημίαν. Ἀλλὰ παρὰ τὴν πρώτην χαράν, διὰ τὴν πλήρωσιν κενοῦ τόσου μεγάλου, καὶ πόσας δὲν ἐμπνέει ἀνησυχίας ὁ θρύλος, ὁ μὴ στερούμενος ὑποστάσεως, εἰς πάντα γνωρίζοντα καλῶς τὰ παρ' ἡμῖν καὶ μὴ ἀμφιβάλλοντα ὅτι μετριότητες ἰσχύουσαι θὰ καθήσωσιν ἐπὶ τῶν ὑψίστων ἐκείνων ἐθνικῶν ἑδωλίων καὶ λόγοι κενοὶ καὶ ἄγονοι θὰντηχήσωσιν ὑπὸ τοὺς μαρμαρίνους τοῦ Σιναίου θόλους!

✣

Συνωστισμὸς πολὺς πρὸ τοῦ πιλοποιείου τοῦ κ. Β. Κασδόνη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου. Ἐπὶ μιᾶς τῶν προθηκῶν—αἱ προθῆκαι τῶν πιλοποιείων παρ' ἡμῖν ἀναπληροῦσι τὰ Μουσεῖα τῶν Καλῶν Τεχνῶν,—ὑπάρχει ἐκτεθειμένη εἰκὼν ἐλαιογραφική, παριστῶσα — θέμα

ἐξόχως ἐνδιαφέρον—τὸν θάνατον τῆς Μαίρης Βέμπερ. Τὸ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος δρᾶμα ἐνέπνευσε τὸν καλὸν ζωγράφον καὶ διὰ τοῦ χρωστῆρός του ἐδιαιώνισεν, ἀπηθανάτισε τὴν ταχεῖαν, τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην στιγμήν, καθ' ἣν ἡ ἐρωτύληπτος τευτονὶς ἀφεθεῖσα καταπίπτει ἀπὸ τοῦ ἀετώματος ἐν ᾧ, ὡς οἰωνὸς προσημαίνων τὴν τύχην της, κατέπεσε πρῶτον ἐπὶ τῶν πλακῶν τὸ . . . ἀλεξήλιόν της. Τὸ ἔργον ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιάζον· ὅτι ἐν ᾧ εἶνε τραγικόν, κινεῖ τοῦ θεατοῦ τὴν ἱλαρότητα· τὸ δὲ μυστήριον ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ κόρη ἐξισοῦται σχεδὸν κατὰ τὸ ἀνάστημα πρὸς μίαν στήλην τοῦ Παρθενῶνος. Μετὰ τοῦτο μὴ ζητεῖτε ἄλλας λεπτομερείας καὶ τρέξατε νὰ ἰδῆτε καὶ νὰ πολαύσετε τὸν πίνακα.

Τὸ γεγονὸς εἶνε ἄξιον ἰδιαιτέρας σημειώσεως. Ὅλα τὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα παρήγαγον φαντασίαι θερμανθεῖσαι κατ' αὐτὰς ἐκ τοῦ δράματος τῆς Ἀκροπόλεως, ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὴν αὐτὴν ἀξίαν: ποιήματα, ἐπιγράμματα, διηγήματα, ἄρθρα ἐνθουσιώδη, μυθιστορήματα, εἰκόνες, ἐπιτύμβια, ἐπικήδειοι.

✣

Τὸν γνωρίζετε τὸν Χονδροπαναγιώτην; Τὸν εἴδατε ποτέ, ὅταν περιεφέρετο κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἄστεγος, λιμώττων, παχὺς καὶ πειραζόμενος σκληρῶς ὑπὸ τῶν ἀγυιοπαίδων: Δὲν εἶνε ἀκόμη δεκαετὴς καὶ ζυγίζει ὑπὲρ τὰς ἑξήκοντα ὀκάδας. Εἶνε τόσον παχύς, ὥστε μόλις δύναται νὰ κινῇ τὰς χεῖρας καὶ νὰ περιπατῇ μετὰ κόπου πολλοῦ, κάθιδρως χειμῶνός τε καὶ θέρους. Ἐπὶ τέλους τὸν ἠλέησαν, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἐβασανίσθη περιφέρων τὴν ὑπερσαρκίαν του ἀνὰ τὰς ὁδούς, καὶ τὸν παρέλαβον εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἐκεῖ ὑπεβλήθη εἰς δίαιταν καὶ θεραπείαν φιλάνθρωπον. Ἀλλ' ἆρά γε θὰ ἠμπορέσουν νά του μετριάσουν τόσον τὸ πάχος του, ὥστε νὰ εἶνε δυνατὸν νἀναλάβῃ ἐργασίαν καὶ νὰ ζήσῃ τὸ δυστυχὲς πλάσμα, ἢ μήπως θά το βαρυνθοῦν ὕστερ' ἀπ' ὀλίγον καιρὸν ἀνίατον καὶ θά το ρίψουν πάλιν εἰς τοὺς δρόμους, ὄγκον σαρκὸς ἀδρανοῦς, παίγνιον πάλιν τῶν ἀγυιοπαίδων;

✣

Λέοντες, τίγρεις, πάνθηρες, λύκοι, ὕαιναι, εἷς ἐλέφας, τὸ θηριοτροφεῖον τοῦ Ἐδουάρδου Μοντενέγρου, ἀποτελεῖ τώρα τὸ ἐντρύφημα τῶν φιλοκαίνων ἀστῶν. Πλῆθος συρρέει καθ' ἡμέραν, περιεργαζόμενον καὶ ἀποθαυμάζον ἐντὸς τῶν ἰσχυρῶν κλωβῶν τὰ ἄγρια θηρία καὶ τὸν ἀτρόμητον δαμαστήν των. Ἀλλὰ περισσότερον ὅλων θαυμαστὸς εἶνε ὁ Τζώρτζ, ὁ μοσιοὺ Τζώρτζ, ὁ γνωστὸς βρακοφόρος παλαιστής, ὁ κραταιός, ὁ ὁποῖος δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῷ κόσμῳ, ἔστω καὶ μεταξὺ τῶν ἀλόγων, ζῶν ἰσχυρότερόν του. Καὶ προκαλεῖ τώρα εἰς πάλην λέοντας καὶ τίγρεις καὶ ἀκούεται ἐκεῖ συχνάκις ἀναφωνῶν μὲ τὴν περίεργον προφοράν του, ἐν ὀργῇ ὑπεροψίας, κινούσῃ τὸν θαυμασμὸν ἀλλὰ καὶ τὸν γέλωτα:

«Ἄφησέ με . . . ἄφησέ με . . . νά το σκίσω ἐγκὼ σὰ σαρντέλλα τὸ λιοντάρι . . . »

Αὐτὴ εἶναι ἡ φιλοδοξία τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν παραδέχεται ὅτι ὑπάρχει τι ἱκανὸν νά τον καταβάλῃ. Καὶ ἂν ὑπάρχῃ, τὴν ζωήν του δέν την θέλει. Καὶ δι' αὐτὸ φωνάζει ὁλοὲν νά τον ἀφήσουν μόνον μὲ τὰ θηρία καί . . . ὅποιο φάει τἄλλο . . . Λόγια πολλὰ ἐκεῖνος ντὲν ξέρει. Τὸ κακὸν εἶνε ὅτι κανεὶς δέν τον ἀκούει, τὸν δυστυχῆ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά.

Ἔκτακτος ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τοῦ νέου μυθιστορήματος τοῦ Αἰμιλίου Ζολᾶ «Ὁ ἰατρὸς Πασκάλ». Ἔκδοσις 100,000 ἀντιτύπων διατεθέντων ὑπὸ τῆς δημοσιευσάσης αὐτὸ ἐφημερίδος, ἐξηντλήθη ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν.

— Τὸ «Φιγαρὼ» δημοσιεύει ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ δίστηλον ἀνάλυσιν τοῦ ἐν τῇ *Ἑστίᾳ* δημοσιευθέντος τὸ πρῶτον διηγήματος τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Κωστῆ Παλαμᾶ *Θάνατος Παλληκαριοῦ*, ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ψυχάρη. Ὁ κριτικός, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ κωμειδυλλίου, τοῦ ἐξηγμένου ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ἀμπού «Ὁ Βασιλεὺς τῶν βουνῶν», ἀντιπαραβάλλει πρὸς τὸν τύπον τοῦ γαλάτου συγγραφέως τὸ παλλικάρι τοῦ ἕλληνος διηγηματογράφου, ἐπιφέρων ὅτι ἀποτελεῖ ἀκούσιόν τινα ἀλλὰ πιστοτάτην ἐξεικόνισιν τῆς ψυχῆς τοῦ νεωτέρου Ἕλληνος, ὡς τοιοῦτο δὲ θεωρεῖ αὐτὸ κατὰ πολὺ ἀνώτερον τοῦ *Βασιλέως τῶν βουνῶν*. Παρεκβατικῶς ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῆς δημοτικῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, θεωρῶν αὐτὴν προσφυεστέραν ὑπό τινας ἐπόψεις διὰ τὸν καλλιτέχνην καὶ αὐτῆς τῆς γαλλικῆς.

Ἐπιστημονικά.

Πρό τινος, ἐν τῷ Βοτανικῷ Κήπῳ τῶν Παρισίων ἐνεκαινίσθη ἡ Ἔκθεσις τῶν Συλλογῶν τὰς ὁποίας ἐκ διαφόρων αὐτοῦ ταξειδίων καὶ ἐπιστημονικῶν ἀποστολῶν, ἀπεκόμισεν ὁ κ. Chaper. Τὰς συλλογὰς ταύτας ἀπαρτίζουσι περιεργότατα ἀντικείμενα, ζῶα παντὸς εἴδους, ἑρπετά, μαλάκια, ἰχθῦς, ἔντομα, ἄνθη, ὅπλα, ἀγαλμάτια, κοσμήματα, μέταλλα καὶ φωτογραφήματα διάφορα. Ἡ μεγίστης ἐπιστημονικῆς σημασίας αὕτη ἔκθεσις, θέλει μείνει ἀνοικτὴ μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου.

— Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τίθεται εἰς κυκλοφορίαν τὸ νέον ἀρχαιολογικὸν σύγγραμμα τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καββαδία «Ἀνασκαφαὶ τῆς Ἐπιδαύρου». Εἶνε γαλλιστὶ γεγραμμένον, καὶ κοσμεῖται ὑπὸ πολλῶν φωτοτυπικῶν εἰκόνων καὶ πινάκων. Μετὰ τοῦτο τὰ *Λυκόσουρα* τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως θὰ ἐκδοθῶσι κατὰ φυλλάδια.

— Ἐν Κερκύρᾳ περὶ τὴν 6ην ὥραν π. μ. τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἀνεφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, ἐντελῶς ἀνέφελον, μετέωρον, ὅπερ διηυθύνθη πρὸς δυσμάς, ἐπιχύσαν ἐπί τινα δευτερόλεπτα λαμπρὸν φῶς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαφανισθέν. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων λεπτῶν ἠκούσθη φοβερὸς κρότος, ὁμοιάζων πρὸς πολλοὺς κανονοβολισμοὺς ταυτοχρόνως ριπτομένους. Ὁ κρότος οὗτος ἐγένετο λίαν ἐπαισθητὸς εἰς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς νήσου, ἔνθα ἐσβέσθη τὸ μετέωρον, ἐπροξένησε δὲ μέγαν τρόμον εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο κειμένων χωρίων.

Θεατρικά.

Ἐν Παρισίοις ἡ Σάρρα Βερνὰρ παρέστησεν ἐν συρροῇ ἀπείρου κόσμου τὴν *Φαίδραν*. Οἱ Παρισινοὶ εἶχον νακούσουν πολὺν καιρὸν τὴν ἔξοχον καλλιτέχνιδα. Ἐν Ἀθήναις, ὅπου περιμένεται τὸν Ἀπρίλιον, θέλει διδάξει *Φροῦ Φροῦ*, *Φαίδραν* καὶ *Θεοδώραν*.

— Τῇ 23 παρελθόντος Νοεμβρίου, ὁ ἀστρονόμος Denza παρετήρησεν ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τῆς Ρώμης διερχόμενον μετὰ τετραήμερον βραδύτητα τὸ σμῆνος τῶν διαττόντων ἀστέρων, τῶν παρακολουθούντων τὸν κομήτην τοῦ Biela.